

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **A. B.**, zastoupený Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2024, č. j. OAM-621/ZA-ZA11-LE24-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2025, č. j. 20 Az 41/2024-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Věc se týká zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Žadatel, který je státním příslušníkem Tuniské republiky, totiž ve správním řízení nevyvrátil předpoklad nedůvodnosti své žádosti, který vyplývá z toho, že Česká republika považuje tuto zemi za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím z tohoto důvodu zamítl žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) o udělení mezinárodní ochrany v některé z jejích forem podle § 12, § 13, § 14a nebo § 14b zákona o azylu nebo národního humanitárního azylu podle § 14 tohoto zákona. Stěžovatel podle svých tvrzení vycestoval začátkem léta 2023 z domovského státu do Itálie, odkud v říjnu 2023 odjel do České republiky. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podal dne 6. 5. 2024. Ve správním řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti byla jeho obava z bývalého společníka a jeho otce, kteří mu měli vyhrožovat. Rovněž za ním měli posílat své lidi, kteří mu také vyhrožovali a fyzicky jej napadli. To vše kvůli požadavku na vyšší podíl z prodeje společného podniku (kavárny). Dalšími důvody žádosti bylo, že na území České republiky žije bratr stěžovatele, a že stěžovatel zde má partnerku, s kterou čeká dítě.

[3] Informace o politické situaci a stavu dodržování lidských práv v Tunisku, které jsou shrnuty v rozhodnutí žalovaného, stejně jako výpověď stěžovatele, podle žalovaného nebrání tomu, aby byla tato země považována za bezpečnou zemi původu.

Tvrzení stěžovatele o jeho údajných potížích v domovském státě a tam mu hrozícím nebezpečí označil žalovaný za nevěrohodná, nekonzistentní a vykonstruovaná za účelem legalizace pobytu. Každé z podstatných tvrzení stěžovatel buďto měnil, nebo zcela popřel. To neznamená, že stěžovatel v Tunisku nečelí vymáhání určité finanční částky, ve správním řízení však neprokázal, že by mu tamní státní orgány odmítly ochranu poskytnout, nebo že by jí nebyly schopny. Z podkladů shromážděných žalovaným vyplývá, že tuniské státní orgány jsou připraveny a schopny poskytnout účinnou pomoc, pokud se na ně občan v případě potřeby obrátí. Rodinné vazby stěžovatele na území České republiky jsou pro rozhodování o žádosti o udělení mezinárodní ochrany nerozhodné.

[4] Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného. Bylo na stěžovateli, aby přesvědčil žalovaného, že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti. Stěžovatel nicméně neuvedl natolik ucelené, přesvědčivé a relevantní skutečnosti, aby z nich bylo možné usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu. Krajský soud přisvědčil žalovanému, že výpověď stěžovatele je nedůvěryhodná a postrádající logickou návaznost. Stěžovatel svou výpověď i často měnil. Žalovaný jednotlivé rozpory či nekonzistentnosti podrobně popsal (kupř. skutečnost, že prodej podílu měl nastat už na začátku roku 2023, ale stěžovatel vycestoval až v létě 2023, nebo nejasnost, zda měl stěžovatel podíl na kavárně, nebo ji celou vlastnil, nebo ji vlastnil jeho bratr). Nebylo-li vyvráceno, že Tunisko je bezpečnou zemí původu, nelze ani konstatovat možné porušení zásady *non-refoulement*. Ze správního spisu a pohovoru stěžovatele nevyplynulo, že by se obrátil na tuniskou policii, ani že neměl možnost se bránit proti mstě či násilí soukromých osob. Žalovaný nepochybil ani ve způsobu, jakým se vypořádal s rodinnou situací stěžovatele.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[5] Stěžovatel podal kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a navrhl jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Nezákonnost rozsudku spatřuje v tom, že krajský soud se měl toliko ztotožnit se závěry žalovaného. Rovněž měl bagatelizovat jedinečnost případu stěžovatele, ačkoli jeho azylový příběh koresponduje s azylovým důvodem spočívajícím v ohrožení jednáním soukromých osob v Tunisku. Tamní bezpečnostní orgány nebyly ochotny zajistit stěžovateli odpovídajícím způsobem ochranu před pronásledováním těmito osobami a případnou vážnou újmu, která by mu hrozila při fyzickém napadení. Hrozící nekalé praktiky bývalého společníka v zemi původu a hrozba nelidského zacházení ze strany jeho i jeho otce při nuceném návratu do vlasti odůvodňují minimálně doplňkovou ochranu, jejíž důvodností se krajský soud s poukazem na zjevnou nedůvodnost žádosti ani nezabýval. Tím stěžovateli odepřel právo na nestranné a důsledné projednání jeho věci. Nelze přehlížet ani humanitární aspekt z důvodu těhotenství jeho partnerky žijící na území České republiky, neboť dítě má právo na péči obou rodičů již v samém počátku zrození a života.

[6] Krajský soud rozhodl podle § 16 odst. 2 zákona o azylu bez řádného odůvodnění. Nezabýval se podrobně jeho osobní situací z hlediska možného vzniku újmy a ohrožení soukromými osobami po návratu do vlasti. Platná právní úprava nevyžaduje úplnou konzistenci azylového příběhu žadatele. Je zjevné, že po překotném odchodu z vlasti

pokračování

v důsledku prožitého traumatu z pronásledování a neustálých výhrůžek považuje stěžovatel za relevantní zcela jiné skutečnosti, než jsou detaily jeho dřívější podnikatelské činnosti. Tyto drobné nuance neodůvodňují domněnky o pouhé snaze o legalizaci pobytu. Krajský soud ani žalovaný neumožnili stěžovateli vyličit azylový příběh dostatečně k odůvodnění případné doplňkové ochrany. Nebyl dán prostor k individuálnímu vyličení jeho příběhu ve všech aspektech tehdejšího pronásledování soukromými osobami, zejména jde-li o nemožnost dovolat se řádné ochrany ze strany bezpečnostních složek státu.

[7] Žalovaný se ve svém vyjádření navrhl odmítnutí kasační stížnosti, případně její zamítnutí. V této souvislosti odkázal na spisový materiál, odůvodnění svého rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Zopakoval, že stěžovatel ve správním řízení neprokázal, že v jeho konkrétním případě nelze Tunisko považovat za bezpečnou zemi původu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem.

[9] Pro posouzení procesních předpokladů, za nichž lze kasační stížnost věcně projednat, má význam, že stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. O takovéto žalobě je podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před krajským soudem rozhodoval samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[10] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se podává, že podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, odst. [11]).

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť stěžovatel pochází z bezpečné země původu. Institut bezpečné země původu má svůj základ v čl. 36 a čl. 37 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice), a na vnitrostátní úrovni je vymezen v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Podle § 2 bodu 25 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve

znění pozdějších předpisů, považuje Česká republika za bezpečnou zemi původu také Tunisko.

[13] Pro posouzení kasačních námitek stěžovatele má význam řešení několika právních otázek. Předně jde o rozložení důkazního břemene. U bezpečných zemí původu se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů předpokládá, což znamená, že odpovědnost za prokázání opaku leží na žadateli. Právě ten „*musí prokázat, že mu brozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení*“. Je tomu tak navzdory tomu, že „*obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu [minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu] vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu*“ (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS). Jinými slovy, žadatel z bezpečné země původu musí žalovaného přesvědčit, že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti, protože ji nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. To platí pro posouzení důvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany v jakékoli z jejích forem, včetně stěžovatelem opakovaně zmiňované doplňkové ochrany.

[14] Žadatel o udělení mezinárodní ochrany je při zjišťování skutkového stavu primárním zdrojem informací. Jde-li o posouzení věrohodnosti jeho tvrzení, „*závěr správního orgánu o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem, a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice*“ (rozsudek ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, č. 4304/2022 Sb. NSS, odst. [41]).

[15] Ve vztahu k tvrzení, že původcem pronásledování měly být soukromé osoby, se žalovaný musel zabývat tím, zda je dána schopnost a ochota státu zajistit stěžovateli ochranu před takovýmto jednáním [§ 2 odst. 6 zákona o azylu a čl. 6 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (tzv. kvalifikační směrnice)]. Při tomto posouzení je obvykle třeba trvat na tom, aby žadatel vyčerpал všechny reálně dostupné prostředky ochrany (např. rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41, nebo již zmíněný rozsudek NSS č. j. 5 Azs 66/2008-70). Subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu původu (např. rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2025, č. j. 5 Azs 176/2024-59, odst. [59]).

[16] Rodinné důvody pro setrvání cizince na území České republiky nepředstavují důvod pro věcné projednání žádosti žadatele z bezpečné země původu. Tím nejsou porušeny mezinárodněprávní závazky České republiky vůči soukromému a rodinnému životu cizince zaručené v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Pobyt na území z těchto důvodů má totiž cizinec řešit v režimu zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Azs 347/2020-23, odst. [25]).

pokračování

[17] Z uvedeného shrnutí vyplývá, že v judikatuře Nejvyššího správního soudu již byly řešeny právní otázky, od nichž se odvíjí právní posouzení, které krajský soud provedl v napadeném rozsudku. Právě tyto právní otázky jsou rozhodné pro posouzení kasačních námitek stěžovatele. V posuzované věci zároveň není dán žádný důvod, pro který by se měl Nejvyšší správní soud při řešení kterékoli z nich od svého dosavadního právního názoru odchýlit. První tři předpoklady přijatelnosti kasační stížnosti proto nejsou splněny.

[18] Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud respektoval výše uvedené právní závěry. Důvod, pro který stěžovatel žádal o udělení mezinárodní ochrany, spočíval v tom, že mu soukromé osoby – bývalý společník a jeho otec – měly vyhrožovat, a dokonce jej nechat napadnout z důvodu, že po něm požadují vyšší podíl z prodeje společného podniku. Stěžovatel při pohovoru nicméně neuvedl žádné skutečnosti, které by zpochybnil, že v jeho případě lze považovat Tunisko za bezpečnou zemi původu. Krajský soud i žalovaný řádně a přesvědčivě odůvodnili svůj závěr o nevěrohodnosti tvrzení stěžovatele, včetně tvrzení o tom, že se ve věci svého napadení obrátil na tamní policii. Správně se vypořádali i s významem tvrzených rodinných důvodů pro posouzení jeho žádosti. V podrobnostech lze odkázat na příslušné části napadeného rozsudku a rozhodnutí žalovaného. Přijatelnost kasační stížnosti neodůvodňuje ani poslední z výše shrnutých předpokladů.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. podle úspěchu ve věci. Je tomu tak z toho důvodu, že při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost jde o zjednodušený meritorní přezkum napadeného rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. se neuplatní. V posuzované věci měl úspěch sice žalovaný, tomu však v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Náhrada nákladů řízení mu tak nebyla přiznána.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2025

JUDr. Radan Malík
předseda senátu